

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[undu]m est [vir]tuose dignificatio[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De sc̄a Martha

tem triplex hos- pitationis modus q̄ rece- pit dñm in hospicio suo.

Primus est modus hospitationis my- sterialis.

Secundus est modus hospitationis per- sonalis.

Tertius est modus hospitationis spi- ritualis.

Primus est modus hospi- tationis mysterialis q̄ vitz recepit dñm in corpe suo mystico vitz suscipiendo mēbra ch̄i mystica q̄ sūt paupes. Dicit em̄ ch̄s **Mat. xvij. Quicūq̄ susceperit unū par- uulū talē in noīe meo me suscipit. Et mat. xxv. dicit dñs in iudicio. Hospes erāz col- legistis me. Btā igit̄ martha q̄ hospita- litati dedita erat z opibz misericōie adeo vt vt oīs tā domesticus q̄ alienigena qdqd peteret acciperet: recipiēdo paupes: in ip̄is etiā ch̄m pauperē: recipiebat.**

Secundus est modus ho- spitationis p̄sonalē q̄ vitz ch̄m recepit i p̄so- na p̄pa. Et de isto ad s̄ram dicit̄ s̄ba p̄- polita qz vitz intravit ies̄ i q̄ddā castellū z mulier q̄dā martha noīe excepit illū in domū suā. Frequēt vitz diuertebat dñs ad domuz marthę. **In Bar. xj. h̄r q̄ lu- die palmarz postqz in tēplo p̄dicassz circū spectz oibz si q̄s sc̄z eū inuitaret cū iaz eēt hora vesptina exiit in beth anīā cū duode- cim sc̄z in domū marthę. Frequēter etiaz vbiqz eēt dñs martha aderat vt m̄n̄- straret. **In d̄r Joā. xij. q̄ vbi erat iesus martha ministrabat. Et Lu. x. Martha aut̄ satagebat circa frequēs ministeriū. Ministrabat aut̄ martha dño cū magna reuerētia z hūilitate. **In dicit̄ dño Luc. x. Dñe nō ē tibi cure q̄ soroz mea relinqt me solā ministrare. Dicit̄ illi zē Hoc q̄p- pg dicebat nō ex inuidia neqz q̄si volēs ex- labore s̄z ex sp̄iali reuerētia ad dñm. qz si- bi bñ videbat q̄ ip̄a z soroz sua simul imo z totz m̄ndz nō sufficeret dño ministrare. Q̄ntus honor fuit ip̄i marthę filiū dei in hospicio suo h̄re z ei sic familiarit̄ m̄ni- strare. Sic em̄ filiū di h̄ginē m̄fem elegit vt in ei⁹ vtero carnē hūanā assumēs nouē mētibz hospitaret z ex ei⁹ lacte h̄gineo in ei⁹ infātia nutrit̄: sic marthā elegit inter ceteras vt i erate virili in domo sua hospi-******

taret z ab ea pascere. Vere felix martha in cui⁹ domo dñs m̄di hospitari dignat⁹ est pasci.

Tertius est modus hospi- tationis sp̄ial: q̄ recepit eū in domo p̄cie sue. Felici⁹ vitz hospitabat z habitabat dñs i corde marthę q̄ i ei⁹ ede. Lū ei eēt ip̄i ch̄i discipula: i ea ipebat s̄bū dñi d̄. **Jo. xij. Vos in me z ego in vobis Item ab infātia dñis erat p̄ceptz subditaz dñm ardēter diligebat Jo ch̄s imo z tota tri- nitas in ea māstione faciebat. Juxta illud **Jo. xij. Si q̄s diligit me: sermone meū serua. z p̄ me⁹ diliger e. z ad e. ve. z man- sione ap̄d eū faciem⁹. Et. j. Cor. ij. Felici- tis qz tēplū dei estz vos z spūs dei habi- tat in vob. Vbiqz aut̄ habitat sp̄s sc̄s ibi habitat z p̄ z fili⁹ qz opa trinitatz ad extra sunt in diuisa. Sic itaqz recte dicit̄ qm̄ mulier q̄dā martha noīe excepit illuz sc̄z dñm in domū suā triplici mō p̄dicato.****

Secundū ē mysteriū p̄uole dignit̄- carōis vbi p̄siderādū q̄liter z p̄ q̄d digna facta ē gl̄iosa martha tanto hospite: q̄ sic hospita⁹ ē in domo sua tam materiali q̄ sp̄iali. Digna p̄fecto fuit p̄- pter suā sc̄ritatē. **P̄s. Lu. aut̄ i sc̄o habi- tas. Et h̄ere. vij. Bonas facite vias vi- stras z studia v̄ra z habitabo vobiscū. Et **Barth. vj. P̄ n̄r q̄ es i cel. i. in sc̄is boni- bus. Fuit aut̄ b̄re marthę sc̄ritas multuz laudabilis p̄ tres ei⁹ nobiles z laudabi- les p̄ditiones.****

Prima ē p̄ditio copiose m̄ultiplicitatē.

Secunda ē p̄ditio fructuose inegritatis.

Tercia ē p̄ditio victoriose firmitatē.

Prima est cōditio copio- se m̄ultiplicitatē. Fuerūt em̄ in ea m̄ultipli- ces p̄tutes z p̄cipue tres: p̄p̄ q̄s digna fuit ch̄i p̄ntia in hospicio suo. Ad q̄s etiā vir- tutes reduci p̄nt aliq̄ mō oēs alię z p̄ eas icelligi. Sūt aut̄ iste tres p̄tutes puravit- ginitas: fidē claritas: z iāmata charitas. Per h̄ginitatē corp⁹ erat aīe subiectū et bñ regularū z p̄ eā icelligi possūt oēs vir- tutes p̄ q̄s rep̄m̄it inordinat⁹ mo⁹ sc̄o- sualitatis. p̄ fidē p̄ficiat̄ intellect⁹: z p̄ chari- tatē voluntas siue affect⁹: z sic ad eas red- duci p̄nt oēs p̄tutes q̄ ip̄a rationalis

ania pfecta. **P**rima g vire q fecit bram
martha tato hospite digna e pura virgi-
nitas: virginitate em seruauit z viriles co-
tactus oino xstauit: z hac virginitate deo
dicauit religiose viuendo. In yginibz aut
specialit bitat chris. Vn Apoc. xiiij. Vir-
gines em sunt et sequit agnu qcuqz ierit.
Sicut itaqz chris virgine matre elegit e
lacte ygineo ab infanta pasci voluit. Vir-
gine etiā ioseph spolum esse voluit mar-
tze q cura ei haberet z ei ministraret in
infantia z puericia: sic z elegit virgine ho-
spita martha in iuuetute sua z etate pfe-
cta q ei spualiter ministraret. De yginita-
te qppe dicit Alchuin. Virginitas vita
est angelica q si cu hūilitate fuerit: spūscū
meretibz inbirationē. Et nota bñ ex dictis
quō chris ygines esse voluit q sibi miltra-
ret. Vn dr Alchuin. Vbi castitas ne-
cessaria est sed pcpue ministris altaris: q
rū vita alioz esse debet eruditio: z ydica-
tio salutis assidua. Decet em dñm illes ha-
bere ministros q a nullo carnis ptagio cor-
rūpant. Hec ille. Sic aut dñs libent hab
bitat in hys q castitate obseruat: s; ex op-
posito diabolus habitat in luxuriosis z im-
pudicis: sicut figuratū ē Matt. viij. Vbi
h; q demones petierunt intrare in por-
cos z pmissit dñs. **S**ecda vire est fidei
claritas: p fide qppe bitat chris in homie.
Eph. iij. Interiorē hoicem bitare chm p
fidē in cordibz vñs. Quarta aut fuerit h
mulier fides patz Joā ij. vbi pñet chri
potētia cū dr. Dñe si fuisses hic frat me
nō fuisset mortu. q. d. si voluisses potu-
isses eū a morte pseruare: pñet em ibi re-
surrectionē generalē futuraz cū dr: Scio
qz resurget in resurrectione in nouissimo die
Itē expñe pñet chri diuitate ac etiā hūa-
nitate: cū dr. Ego credidi qz tu es chris fi-
lii dei viui. Per fidē itaqz facta est mar-
tha sponsa dei. Dec. ij. Sponsabo te mihi
in fide. Itē filia dei. Gal. iij. Filij dei estis p
fidē in chro iesu. Itē replū dei z habitacu-
lū. Jo. iij. Quisqz pñessus fuerit qm ies-
sus est filii dei. de in eo z ipe in deo
Tertia virtus est inflāmata charitas.
Per hac qppe pncipalr habitat de in ho-
mine. j. Jo. iij. Qui manet in charitate in
deo manet z de in eo. Magna vñqz fuit
charitas marthe. Primo ad pñimos qz

pter deū diligebat: nō solū pbor linguas
sed ope caritate. vt dr. j. Jo. iij. Nā sic sup
dictū est paupes reficiebat z mie opibus
pñue iustebat. Vñ ponit vt exēplar et
speculū spēale vite actiue ad quaz pñe
miscōie opibz insistere. Notādesunt autē
tres pncipales pñideratioes q inducere
vnt ad subuentiendūet ministrādū pau-
peribz. **P**rima est pñideratio honorabil
dignitat. **M**inistrare em paupibz est ipi
deo ministrare. Prouerb. xiiij. Honorat
dñm q miseret paupis. Et Matt. xxv.
Gēdū vni ex minimis meis fecistis: mihi
fecistis. Narrat Petr de amore li. ij. q cū
qdā mlier nobilis pñeta esset paupes re-
cipit z eis pñijs manibz seruire: cor qz pe-
des abluere inuito marito suo: Cū semel
inuenisset pauperē dñi ianuā mirabilr ve-
videbat afflictu z vlcerosuz introduxit eū
in domū viro absente. Et cū peteret bal-
neū parauit illi. Qui cū diceret post bal-
neū q nō qñsceret nisi i lecto molli posuit
eū in lecto suo. Cū aut vir ei venisset ex
improviso z camerā subito introisset: in le-
cto inuenit pñictum infirmū/ creditit
adulter esse: Et cū ex ire impetu vell eū
pñdere: sup lectū apparuit ei dñs in eadē
forma q pendeat in cruce. Quid me pñ
segris q hec p te passus sum. Cū aut pter-
ritus in celū oculos erigeret z oraret: nihil
postea inuenit: sicqz pñerlus fact est bo-
nus hospes z pius pater pauper: auditis
his q facta fuerāt ab vxore. Itē legit dñā
cta helisabet q i hospitali marckburg qd
pñrueraz: erat qdam infirmū z pñof
rāimmūd et fetidū z rāhorribil aspectu
q eū oēs fui z ancille abhorrebāt: qd vi-
des brā heli. cū hūilitate z diligētia min-
strabat ei: caput ei lauabat z eū balneat
bat z proprijs brachijs portabat: z in gre-
mio suo eū quiescere faciebat: z h ei pñitū
q̄ttuor diebz exhibuit: z postea infirmū dñl
paruit. Quia pō die cū ipa esset in oratō
ne chris sibi apparuit di. Ego sum chris fi-
lius marie cui seruisti his diebz: qz mihi
hi puidisti in forma leprosi: habebis me
cū gaudū eternū. **S**ecda est pñideratio
desiderabilis vñlitate. Ps. Bñs q itel-
ligit sup egenū z paupere in die mala libe-
rabit eū dñs. Et Tob. iij. Quo potueris
esto misericors z sequit. **P**remiū em bo-
4

Ver. De sc̄a Martha

nū thesaurizās tibi in die necessitatis rē.
Tertia est consideratio imitabilis exēpla-
ritatis: puta br̄e helisaber. de q̄ vide sup̄
in sermōe de ip̄a. Est etiā exemplū br̄i lu-
douici regis q̄ manu pp̄ia paup̄ibz mimi-
strabat et sp̄ in prandio et cena paupes hab̄
bebat p̄ se q̄bus d̄ cibis sibi appositis cha-
ritatiue mittebat. Est etiā exemplū br̄i lu-
douici marsiliē. q̄ et leprosis et paup̄ibz fa-
mulabat. Est et exemplū br̄i fr̄acisci q̄ in
p̄ncipio p̄uersiōis sue totū se p̄tulit ad ser-
uitiū leprosoꝝ. Item et exemplū sp̄iale d̄
br̄a martha q̄ sp̄ mie op̄ibz it̄rissima erat.
Et q̄ deū in paup̄ibz honorabat: idcirco
d̄p̄ibz etiā misericōdie sp̄ialibz int̄debz p̄
fertim post ascē. d̄ni p̄dicādo. s. verbū d̄i
et aniaz salutē p̄curādo. Dedit ei et d̄ns
diuie p̄dicatiōis faciendā. Erat em̄ corpe
venusta: facie decora et gr̄iosa: eloq̄o acu-
ta: lingua dista: et an̄ heroes et nobiles re-
cipiebant s̄mones ei: et p̄ ceteris mult̄ in
p̄uertēdo p̄p̄os maḡ p̄ficiēbat. P̄dicā-
te aut̄ maximino: maria: et martha maria
pars p̄p̄oꝝ p̄uersa est ad ch̄m in caritate
aquet̄ et regione circūstāte. Patz ḡ chari-
tas ei ad p̄imos q̄ est cā inbitatois One
j. Jo. iij. Si diligam̄ inuicē: de i nob̄
manet. Itē verā et rectā habuit charitatē
ad seip̄am. Nec em̄ se amauit inordinato
amore q̄ s̄m Aug. lib. de ciui. dei) p̄stituit
ciuitatē babilonis: sed amore recto: dili-
gendo. s. aiām et eius salutē p̄curādo: nō
p̄ vicia austeritatē subijciēdo. Quot em̄ la-
bores: q̄ angustias: q̄ntas fames sustinu-
it: q̄ dari n̄ p̄t. Vixit q̄ppe ap̄d thara-
seonū. s. circa rhodanū et amn̄idz septē anis
glādibz et nucibz et herbis crudis: pomisq̄
siluestribz. Postea coadūcāto p̄uentu fra-
tr̄i et soroz. secū morantū s̄tis asperā du-
xit vitā. Carnē et oēm pinguedinē: oua: ca-
seos: et vina vitās: sel in die comedebat.
Interula caprina iuxta carnē iduebat: nu-
dis pedibz incedēs: cinglō nodoso de ser̄
eq̄nis facto sacrā suā aluuz ita stringebat
q̄ h̄mes ex carne putrefacta effluebat: ex-
tensis solo ramis arboreis lapide q̄q̄ sup̄
posito capite: cunctis s̄onū capiebat. j. Coz.
ix. Castigo corp̄ meū et in seruitutē redi-
go Itē ardentissimā h̄uit charitatē ad deū

um: q̄ euidēt patz. Tū q̄ reuerent̄ oīo
ministravit: vt sup̄ dictū est. Tū q̄ totale
mūdū p̄pter deū abnegauit. Post ascē.
nāq̄ d̄ni cepit vehemēt̄ i p̄ corde ei: ad
mor̄ ch̄i ebullire: mēte q̄ cū ip̄o d̄no i ce-
los ascendere p̄o vltra noluit tēporaliū sol-
licitudinē h̄re. sed ip̄a q̄ sp̄alibz possessio-
nibz ditissima erat et ex regali p̄genie oīta
q̄cqd̄ h̄re potuit ap̄loꝝ pedibz obtulit vt
esset credētibz in cōe. Can. vi. Fortis ē vt
mors dilectio. Tū etiā q̄ se totā diuio sv-
uitio mācipauit. Patz ḡ excellētia chari-
tatis sue ad deū p̄pter quā d̄ns in ea sp̄i-
cialit̄ habitabat. Iuxta illd̄ Jo. iij. Qui
diligit me: diliget̄ a p̄e meo: et ego diligā
eū et manifestabo ei meip̄m.

Sec̄da p̄dicatio sue sc̄itatis
est p̄dicatio fructuose integritatis. Ad infā-
tia em̄ deū valde dilexit et ei seruire cepit
p̄ncipio p̄seueravit in sc̄is op̄ibz et oīo
insistēdo. P̄ferim cū esset ap̄d thara-
seonū: mēte tota celo p̄uersabat. P̄bilis.
Nostra p̄uersatio in celis est. Letis i die
totiesq̄ d̄ nocte genua ad terrā flexerat
cūctisq̄ v̄rutibz pollebat. Tandēq̄ cū p̄
paratiōe deuorissima sup̄ cinerē posita cū
legeret passio s̄m Lucā corā ea et diceret
Pater in man̄ rē. tredecimo lustro tot̄
vite sue expleto et lustro septeno d̄nce reb̄
surrectiōis pacto et semis q̄rto kal. augu-
sti feria sexta hora q̄ redemit mūdū: h̄o
spes egregia ch̄i trāst̄ ad gaudiū anḡ-
geloz: vbi p̄pter copiosam meritor̄z m̄tibz
tudinē obriner̄ gl̄osam b̄titudinis retr̄-
butōz. ps. Tu reddes vnicuiq̄ s̄z op̄a sua

Tertia est p̄dicatio victoz
ose firmitat̄. Semp̄ em̄ firma p̄stare nō
obstātibz p̄secutiōibz m̄tibz q̄s passa est cū
exardescēte iudeoz p̄secutiōe a p̄p̄is fin-
bus exterminata est. Can. vi. Aque m̄lde
nō potuerūt extinguere charitatē.

Tertiu est mysteriū gl̄ose retr̄butō-
is. Cū em̄ dicat d̄ns in euāḡ-
l̄io. Quicūq̄ dederit vni ex m̄tibz
his porū calicē aque frigide p̄pter no-
men meū: amē dico vobis nō p̄det merce-
dem suā. q̄ntaz credendū est mercedē sp̄i-
ciali h̄uic hospite sue a d̄no fuisse p̄cellas
que ita cū diligēt̄ et reuerent̄ suscipit et